

OYSTER PERPETUAL
DATEJUST 36

ROLEX

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

MARKAÐURINN

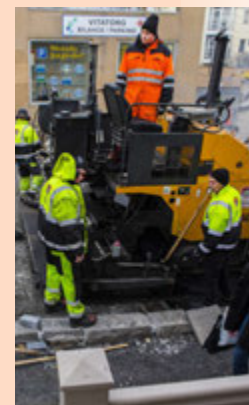
Miðvikudagur 30. mars 2016

13. tölublað | 10. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

Markmiðið að fjöldi iðnnema tvöfaldist

Guðrún Hafsteinsdóttir var endurkjörin formaður Samtaka iðnaðarins í byrjun mánaðar og er nýsest í stjórn Lífeyrissjóðs verslunarmanna. Hún vill markaðssetja iðnnám betur. »6

»2

Einfaldara ferli
Auðvelda þarf fyrirtækjum að ráða starfsfólk utan EES-svæðisins.

»4

Vanhæft bankaráð
Stjórnendur Landsbankans ekki vel til þess fallnir að ákveða málshöfðun í Borgunarmálinu.

»8

Svipmyndin: Sigurður Guðjónsson
Forstöðumaður Veiðimálastofnunar fær nýtt hlutverk.

»10

Mat á hættu
Lars Christensen skrifar um hryðjuverk.

»12

Framtíðarfjölmiðlun
Stjórnarmaðurinn skrifar um fjölmiðla.

Sjónmælingar í Optical Studio

Tímamantanir í síma:

Optical Studio í Smáralind
sími 5288500

Optical Studio í Keflavík
sími 4213811

Optical Studio í Leifsstöð
sími 4250500

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSTÖÐ • KEFLAVÍK

SKJÓÐAN

Gamla Ísland er nýja Ísland

GRÍÐARLEGUR uppgangur ríkti hér á landi á árunum fyrir hrun. Gamli, staðnaðir ríkisbankar í úreltu fjármagnskerfi voru seldir lykilmjáfjörfestum. Í kjölfarið fylgdi óhjákvæmilega mikill vöxtur íslensku bankakerfisins, sem sleit af sér öll bönd og nýtti sér aðgang að ódýru alþjóðlegu fjármagni til að umbreyta íslensku fjármálakerfi.

SUMT VAR til góðs en annað síður. Fjármálakerfið sjálft lagaði sig aldrei að nýju bönkunum og alþjóðlegum umsvifum þeirra. Kerfið bannaði m.a. bönkunum að gera upp í alþjóðlegri mynt þó að 80-90 prósent af umsvifum þeirra færu fram utan íslenska krónuhagkerfisins.

EN BANKARNIR léku á als oddi rétt eins og beljur sem hleypt er úr fjósi að vori. Ásamt lífeyrissjóðunum fylgdu þeir íslenskum fjárfestum í kraftmikla útrás. En útrásin var ekki það eina. Hér innanlands var sem fjármálakerfið væri losað úr höftum og vitanlega var það svo í bókstaflegri merkingu.

EIGNARHALD FYRIRTÆKJA, sem í áratugi höfðu verið í eigu sömu fjölskyldna ríðlaðist. Lífeyrissjóðir fjármögnuðu, fyrir milligöngu bankanna, yfirtöku framsækinna fjárfesta og athafnamanna á mörgum helstu fyrirtækjum landsins. Verðið var hátt í sögulegu samhengi en sjaldan ef nokkurn tíma höfðu peningar í heiminum verið jafn ódýrir.

BANKARNIR geystust inn á íbúðalánamarkaðinn, lækkuðu vexti og

hækkuðu lánsplutföll. Þetta gerði venjulegu fólki, sem fram til þess tíma hafði mátt una því að flytja inn í eitt herbergi í ókláraðri íbúð og nota sturtuhengi fyrir hurðir innandyrna árum saman og klára svo íbúðina fyrir fjölskylduna um svipað leyti og síðasti unginn flaug úr hreiðrinu, kleift að eignast og flytjast í húsnæði á meðan enn þurfti á því að halda.

EIGENDUR gömlu fjölskyldufyrirtækjanna fóru með söluhagnaðinn og fengu bankann sinn til að flytja peningana úr landi, koma þeim í tryggja alþjóðlega mynt og öruggt skjól fyrir íslenskum sveiflum og sköttum. Þetta er einn angur þess vanda sem forsætisráðherraþjónin eru búin að koma sér í.

SVO VARD HRUN. Kallað var eftir nýju Íslandi. Þá voru gömlu fjölskyldurnar komnar með sitt fé úr landi og í alvöru mynt. Eftir hrun hefur kapp verið lagt á að leiðrétta misvægið sem hér varð. Íbúðirnar hafa verið hirtar af fólkinu sem var svo bláeygt að nýta íbúðalán bankanna. Gömlu fjölskyldufyrirtækin hafa verið hirt af þeim sem tekið höfðu himinhá lán til að kaupa þau af gömlu fjölskyldunum.

BRÁÐUM VERÐUR allt sem fyrir eða jafnvel enn betra. Gömlu fjölskyldurnar ríkari en áður. Þeir sem keyptu fjölskyldufyrirtækin eignalausir og ærulusir rétt eins og bankamennirnir sem lánuðu þeim peningana. Fólkíð étur það sem úti frýs. Nýja Ísland er gamla Ísland.

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFLAG 365 miðlar ehf., Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík, sími 512 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími **512 5000** | Fax **512 5301**
Umsjón **Jón Hákon Halldórsson** jonhakon@365.is

Ábyrgðarmaður **Kristín Þorsteinsdóttir** | Forsíðumynd **Erni Eyrjólfsson**
Netfang auglýsingadeildar auglysingar@markadurinn.is Veffang visir.is

„MIKILVÆGASTA SÝNING LEIKHÚSANA“ DV

Morgunblaðið DV Fréttablaðið

„FRÁBÆR ILLSKA“ - hugrás.is

„Hefði ég ekki andúð á hæsta stigi lýsingarorða myndi ég að lokum lofsygja hástemmd alla aðstandendur en verð að láta mér nægja að hvetja fólk til að sjá þessa mikilvægu sýningu.“ - Víðsjá

„ÓSKAPLEGA ÁHRIFARÍK“ - Kostljós

„...sýningin er svo spennandi að á köflum stendur maður á öndinni, hún er líka svo háðsk að ískrar í manni og svo hjartanlega skemmtileg að maður hlær eins og barn. Þegar öllu er á botninn hvolft er hún svo mannleg að maður kemst við.“ - Kvinnablaðið

Óskabörn ógæfunnar

ILLSKA

í samstarfi við Borgarleikhúsið - 568 8000

Georgia Olga Kristiansen og Erna Kristín Blöndal skipa starfslið Workls. Georgia starfaði í tæpan áratug hjá Útlendingastofnun sem sérfræðingur á sviði dvalar- og atvinnuleyfa en Erna er lögfræðingur að mennt. FRÉTTABLAÐIÐ/PJETUR

Aðstoða við flóknar dvalarleyfisumsóknir

Gera þarf fyrirtækjum auðveldara fyrir að fá til sín starfsfólk utan EES-svæðisins segir framkvæmdastjóri hins nýstofnaða Workls. Fyrirtækið aðstoðar við að útvega dvalar- og atvinnuleyfi fyrir einstaklinga utan EES-svæðisins.

„Þetta getur verið flókið kerfi,“ segir Erna Kristín Blöndal, framkvæmdastjóri hins nýstofnaða fyrirtækis Workls. Fyrirtækið sérhæfir sig í að aðstoða fyrirtæki við að fá dvalar- og atvinnuleyfi á Íslandi fyrir starfsfólk utan Evrópska efnahagssvæðisins.

„Við erum að reyna að gera það einfaldara fyrir íslensk fyrirtæki að fá erlent starfsfólk til landsins,“ segir Erna.

„Fyrir þá sem þekja ekki til, vita ekki hvaða gögnum þarfa að skila inn, þá getur þetta verið flókið og tekið langan tíma þó að stjórnvöld geri sitt besta.“

Fyrirtækið hóf starfsemi í byrjun árs og segir Erna það hafa komið á óvart hve mikil þörfin sé, sérstaklega fyrir dvalarleyfi fyrir sérfræðinga. „Mjög flottir sérfræðingar eru kannski vanir öðru viðmóti gagnvart sér, að þeir fái hundrað prósent þjónustu og þurfi ekkert að koma að þessu.“

Erna segir mikilvægt fyrir íslenskan vinnumarkað að umhverfið sé

Þótt öll gögn liggja fyrir getur það samt tekið tólf vikur að biða eftir sakavottorði.

Erna Kristín Blöndal, framkvæmdastjóri Workls

aðlaðandi. Ísland sé eina norræna ríkið sem ekki hafi innleitt löggjöf sem ætlað sé að bæta umgjörð fyrir erlent starfsfólk. „Núgildandi löggjöf og stofnanaumhverfi er of flókið og óskilvirkt. Á sama tíma er skattaumhverfi óhagstæðara hér á landi en víða annars staðar og gjalddeyrishöft gera útlendingum sem hyggjast flytja hingað til lands erfitt fyrir,“ segir Erna. Einn liður í að einfalda kerfið geti verið þjónusta á borð við þá sem Workls bjóði upp á.

Þá sé mikilvægt að umsókn sé fullnægjandi í fyrstu atrennu. „Annars getur allt farið á byrjunarreit aftur og best við margar vikur ef ekki mán-

uðir við umsóknarferlið.“ Hún bendir á að til að mynda þurfi að skila sakavottorði frá öllum löndum sem starfsfólk hafi starfað í, sem í sumum tilfellum geti verið nokkuð mörg. „Þó öll gögn liggja fyrir getur það samt tekið tólf vikur að biða eftir sakavottorði.“

Erna bendir á að um þrenns konar dvalarleyfi sé að ræða: Fyrir sérfræðinga, fyrir íþróttafólk og dvalarleyfi vegna skorts á vinnuafli. Í síðastnefnda tilfallinu þurfi að sýna fram á að skortur sé á starfsfólki á íslenskum vinnumarkaði og á Evrópska efnahagssvæðinu áður en dvalarleyfi sé veitt.

„Íslensk fyrirtæki eru farin að finna meira og meira fyrir skorti á starfsfólki,“ segir Erna. Atvinnuleysi var 2,9 prósent í febrúar samkvæmt tölum frá Vinnuálastofnun og hefur ekki verið minna á þessum árstíma frá því fyrir hrun. „Það er mjög mikilvægt fyrir fyrirtæki að fá starfsmenn hratt og örugglega, tíminn getur skipt mjög miklu máli.“ ingvar@frettabladid.is

Vikan sem leið

15
dollara lágmarkslaun

Þingmenn á ríkisþinginu í Kaliforníu hafa komist að samkomulagi um að hækka lágmarkslaun í fylkinu í 15 dollara, 1.900 íslenskar krónur, á tímum fyrir árið 2022. Kalifornía yrði fyrsta fylkið til að bjóða kjörin.

325
milljóna króna fjármögnun

Tækniyrirtækið Kaptio ehf. hefur fengið tvo nýja fjárfestingarsjóði til liðs við sig, en sjóðirnir Frumtak 2 og Capital A Partners hafa nú ásamt fyrri fjárfestum fjárfest í fyrirtækinu fyrir 325 milljónir króna.

730
milljónir í laun

Heildarlaunapakki forstjóra PSA Peugeot Citroën, Carlos Tavares, á árinu 2015 nam 5,24 milljónum evra, eða 730 milljónum króna. Launin hækkuðu um rúmlega 380 milljónir króna milli ára.

Á döfinni

Miðvikudagur 30. mars

HAGSTOFA ÍSLANDS Nýskráningar og gjaldprot hlutafélaga og einkahlutafélaga í febrúar 2016.

HAGSTOFA ÍSLANDS Visitala neysluverðs í mars 2016.

Fimmtudagur 31. mars

HAGSTOFA ÍSLANDS Hagvísar koma út. **HAGSTOFA ÍSLANDS** Verðmæti sjávarafra, janúar-desember 2015.

HAGSTOFA ÍSLANDS Útungun alifugla í febrúar 2016.

HAGSTOFA ÍSLANDS Gistinætur og

gestakomur á hótélum í febrúar 2016.

HAGSTOFA ÍSLANDS Visitala framleiðsluverðs í febrúar 2016.

HAGSTOFA ÍSLANDS Vöruviðskipti við útlönd, janúar-febrúar 2016.

Föstudagur 1. apríl

ÞJÓÐSKRÁ ÍSLANDS Íslyklar og innskráningarþjónusta Ísland.is.

HB GRANDI Aðalfundur 2016: 1. apríl 2016.

Miðvikudagur 6. apríl

ÞJÓÐSKRÁ ÍSLANDS Fasteignamarkað-

urinn í mánuðinum eftir landshlutum.

HAGSTOFA ÍSLANDS Vöruviðskipti við útlönd, mars 2016, bráðabirgðatölur.

Föstudagur 8. apríl
ÞJÓÐSKRÁ ÍSLANDS Trúfélagsbreytingar.

Mánudagur 11. apríl
LÁNAMÁL RÍKISINS Mánaðarlegar markaðsupplýsingar Lánamála ríkisins.

HAGSTOFA ÍSLANDS Efnahagslegar skammtimatölur í apríl 2016.

Vandað skrifstofuhúsnæði til leigu

Hjá Reitum færðu bæði stórt og lítið skrifstofuhúsnæði tilbúið til afhendingar eða lagað að þínum þörfum.

JÓNSSON & LE'MACKS · JLLIS · SÍA

Fiskislóð 10

625 m² á 2. hæð

Nýr sérinnangangur í byggingu.

Hátún 2b

365 m² á 2. hæð

Tilbúið til afhendingar.

Grímsbær

695 m² á 2. hæð

Skrifstofur eða gistiheimili.

Kynntu þér fleiri kosti á **reitir.is**

REITIR

Velkomin til starfa

Framkvæmdastjóri OECD beitir sér gegn útgöngu Breta úr ESB

Angel Gurria, framkvæmdastjóri Efnahags- og framfarastofnunarinnar, OECD, segir að Bretland ætti að vera áfram í Evrópusambandinu. Hann varar við því að óvissa um framtíð sambandsins hafi neikvæð áhrif á bæði hagkerfin í aðdraganda kosninga um veru Breta í ESB.

OECD mun beita sér markvisst fyrir því að Bretar verði áfram í Evrópusambandinu þar sem það sé Bretum fyrir bestu, sagði Gurria í viðtali við Bloomberg Surveillance.

„Sambandið hefur gengið vel fram að þessu, allir hafa notið góðs af því, það er engin ástæða til að halda því fram að utan sambandsins muni Bretum ganga betur, þeim mun ekki gera það. Bretland er miklu sterkara sem hluti af Evrópu og Evrópa er mun sterkari vegna þess að Bretland er í henni, fjármálamarkaðir landsins og sterkt efnahagskerfi þess,“ sagði Gurria í viðtalinu.

Gurria varaði við því að ef af

útgöngu yrði kæmi margt til með að breytast og mikil óvissa myndi ríkjá.

Kosið verður um veru Breta í ESB þann 23. júní næstkomandi. David Cameron forsætisráðherra hefur beitt sér fyrir því að Bretar verði áfram í sambandinu, en Boris Johnson og ýmis fyrirtæki sjá hag sinn í að yfirgefa það. Í gær varaði Englandsbanki við því að pundið gæti komið til með að veikjast í aðdraganda kosninganna. – sg

Gurria segir að allir hafi hagnast af aðild að sambandinu. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Telur bankaráð Landsbankans vanhæft til að ákveða málshöfðun

Hæstaréttarlögmaður telur heppilegra að nýtt bankaráð Landsbankans eða Bankasýslan ákveði málshöfðun vegna sölunnar á 31 prósent hlut bankans í Borgun. Hagsmunir stjórnenda bankans séu ekki endilega þeir sömu og hagsmunir hluthafa bankans.

Heppilegra væri að nýtt bankaráð Landsbankans, eða Bankasýsla ríkisins, tæki ákvörðun um málshöfðun vegna Borgunarmálsins en að sitjandi bankaráð geri það. Þetta er mat Hauks Arnar Birgissonar hæstaréttarlögmanns. Eftir að niðurstaða skoðunar Bankasýslu ríkisins á viðskiptum með 31 prósent hlut bankans í Borgun lá fyrir hvatti stofnunarinnar, sem heldur utan um hlut ríkisins í Landsbankanum, til þess að bankinn leitaði réttar síns. Fimm af sjö bankaráðsmönnum brugðust við með því að tilkynna að þeir myndu láta af störfum í apríl og gagnrýndu Bankasýsluna fyrir niðurstöðu sína. „Í raun veitist Bankasýslan harkalega að bankanum af óbilgírni sem er síst til þess að fallið að auka traust,“ sögðu bankaráðsmennirnir í yfirlýsingu.

Haukur Örn telur að þarna hafi myndast gjá á milli Bankasýslunnar og bankaráðs í málinu. „Það verður ekki annað skilið en að bankaráðið telji að réttilega hafi verið staðið að viðskiptunum.“ Því sé óheppilegt að óbreytt bankaráð standi að málshöfðun sem snýr að ógildingu eða riftun kaupsamningsins.

„Ástæðan er sú að það þarf ekki að vera á þessu stigi að hagsmunir stjórnenda bankans annars vegar og hluthafa hins vegar fari endilega saman í þessu máli og í þeirri málshöfðun sem er fram undan,“ segir Haukur. Færa megi sterk rök fyrir því að stjórnendur bankans séu vanhæfir til þess að fjalla um málið og setja það í farveg. „Ég vísa af því tilefni í 72. grein laga um hlutafélög þar sem segir að stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri hlutafélags geti ekki tekið þátt í meðferð máls sem varðar málshöfðun gegn þriðja manni ef þeir hafa þar verulegra hagsmuna að gæta sem kunna að

Stjórnendur Landsbankans hafa þurft að svara fyrir Borgunarmálið undanfarna mánuði. FRÉTTABLAÐIÐ/PJETUR

Aðilar sem gætu þurft að svara fyrir viðskiptin eru núna að undirbúa málssókn fyrir hönd bankans varðandi þessi viðskipti og stilla því upp í hvaða búning málið verður sett.

Haukur Örn Birgisson

fara í bága við hagsmuni félagsins,“ segir Haukur. Hann bætir því við að í þessu tilfalli kunni hagsmunir að rekast á.

„Með þessu er ég ekki að væna neinn um eitthvað ólöglegt en bendi á að þegar lagt er upp með dómssmál er í upphafi mjög mikilvægt að huga að því í hvaða ferli það á að fara,“ segir Haukur. Í þessu tilfalli sé ekki útilokað að stjórnendur Landsbankans kunni að vera ábyrgir fyrir einhverjum ákvörðunum sem teknar voru við söluna á Borgun og

bankinn eða hluthafar í bankanum eigi hugsanlega einhverjar kröfur á stjórnendur bankans vegna þessa.

Haukur bendir á að það skipti mjög miklu máli hvernig málið er sett fram í upphafi. Bankinn verði bundinn af slíkum máltilbúnaði í gegnum allt dómssmálið. „Þess vegna þarf að hafa þetta allt á bak við eyrað strax á upphafsstigum málsins. Aðilar sem gætu þurft að svara fyrir viðskiptin eru núna að undirbúa málssókn fyrir hönd bankans varðandi þessi viðskipti og stilla

því upp í hvaða búning málið verður sett,“ segir Haukur. Hann bendir á að máltilbúnaðurinn gæti haft áhrif á hagsmuni hluthafa bankans á síðari stigum. „Í ljósi þess sem á undan er gengið finnst mér þetta útspil síst til þess fallið að auka trúverðugleika bankans í þessu máli. Það er mikilvægt að vanda vel til verka og að upphafsþrenging í málinu verði þannig að það verði ekki hægt að gera þau tortryggileg á síðari stigum,“ segir Haukur að lokum.

jonhakon@frettabladid.is

Rekstur Nóatúns settur í sérstakt félag

Festi, sem á verslanir Krónunnar, Kjarvals og Nóatúns, hefur skipt rekstri þeirra upp í tvö félög. Krónan og Kjarval verða áfram reknar í félaginu Kaupási ehf. en Nóatún verður rekið í sérstöku félagi, Nóatúni ehf.

„Það er verið að aðskilja reksturinn þannig að Krónan verði rekin sér og Nóatún sér til að einfalda fyrirkomulagið,“ segir Jón Björnsson, forstjóri Kaupáss og Festa.

„Þetta er hluti af því sem við byrjuðum á í fyrra. Þá lokuðum við fjórum Nóatúnsbúðum og opnuðum Krónubúðir í þremur þeirra. Við höfum svo haldið áfram að reka eina Nóatúnsverslun í Austurverri. Við höfum aðeins breytt starfsemi þeirrar búðar og gert hana sjálfstæðari þannig að fólk sem stjórnar henni er á gólfinu,“ segir Jón.

Þar sem Nóatún sé ekki lengur keðja líkt og Krónan hafi þótt þægi-

Í Austurverri er eina Nóatúnsverslunin sem eftir stendur. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

legra að setja rekstur Nóatúns í sérfélag.

Jón segir að ekki standi til að gera breytingar á eignarhaldi Nóatúns samhliða stofnun hins nýja félags.

Festi rekur einnig verslanir Inter-sport og ELKO auk vöruhússins Bakka. Stærsti hluthafi Festa er SÍA

II, sjóður í rekstri Stefis, með 27 prósent hlut. Hluthafar sjóðsins eru lífeyrissjóðir, fjármálfyrirtæki og fagfjárfestar. Þar að auki eiga lífeyrissjóðir 31 prósent hlut í Festi, tryggingafélög og sjóðir eiga 15 prósent og einkafjárfestar eiga um 26 prósent. – ih

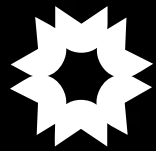
Til leigu 100 fm. atvinnuhúsnæði í miðju Borgarness, á móti ÁTVR í verslunarmiðstöðinni Hyrnutorgi,

Hentar mjög vel fyrir t.d. verslun, þjónustu, kaffihús o.fl.

Frábært tækifæri á ört vaxandi ferðamannasvæði

Allarar nánari upplýsingar í síma 430-5502 / Guðsteinn eða gudsteinn@kb.is
Borgarland ehf.

Nº30
2016

Listahátíð
í Reykjavík

Hátindar á ferli Helga San Francisco ballettinn í fyrsta sinn í Eldborg

Tryggðu þér sæti tímanlega
Miðasala er hafin á harpa.is & tix.is

San Francisco ballettinn, undir stjórn Helga Tómassonar, sýnir valda kafla úr nokkrum af dádustu verkum flokksins ásamt Sinfóníuhljómsveit Íslands á Listahátíð vorið 2016.

Sýningar verða 28. – 30. maí
í Eldborgarsal Hörpu.

Stofnaðilar

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Reykjavíkurborg

Styrktaraðilar

Kjarasamningarnir stærsta verkefnið

Guðrún Hafsteinsdóttir var á dögnum endurkjörin formaður Samtaka iðnaðarins. Í krafti embættisins situr hún í framkvæmdastjórn Samtaka atvinnulífsins. Guðrún vill markaðssetja iðnmenntun betur. Hún segir að venjuleg kona úr Hveragerði verði ekki forseti.

Jón Hákon
Halldórsson
jonhakon@365.is

Guðrún Hafsteinsdóttir var kjörin stjórnarmaður í Samtökum iðnaðarins árið 2011. Þremur árum síðar bauð hún sig fram gegn þáverandi formanni, Svönu Helen Björnsdóttur, og hafði betur. Hún var svo endurkjörin formaður í byrjun mars.

Guðrún segir engan taka ákvörðun um formannsframboð hjá Samtökum iðnaðarins án umhugsunar. „Fæstir vakna einn góðan veðurdag og hafa fengið þá flugu í höfuðið að bjóða sig fram til formanns Samtaka iðnaðarins, þetta á sér alltaf einhvern aðdraganda. Það verður að segjast eins og er að það var ákveðin óánægja,“ segir Guðrún. Komið hafi verið að máli við hana í desember 2013 og sú hugmynd viðruð að hún tæki að sér formennsku. „Þá þótti mér það algjörlega óhugsandi, ytti því frá mér. Síðan þegar leið á, fljótlega eftir áramót 2014, þá jókst þessi þungi,“ segir Guðrún. Hún skynjaði þá að það væri áhugi fyrir því í grasrótinni að hún tæki formennskuna að sér. Þá hafi hún ákveðið að verða valkostur þeirra er óánægðir voru. „Ég átti ekkert von á því að verða kosin formaður en þetta eru frjáls og lýðræðisleg samtök og ég mat stöðuna þannig að það væri þá bara gott að sá sem gegndi þessu embætti hefði skýrt umboð til þess.“

Ráðist í mikla stefnumótun

Guðrún segir það vera fjölbreytt og skemmtilegt starf að vera formaður Samtaka iðnaðarins. „Við förum í viðamikla stefnumótun á árinu 2014 þar sem dregin voru fram þrjú meginvið samtakanna sem eru byggingar og mannvirki, framleiðsla og matvæli og hugverk og þjónusta. Með þessari skiptingu hefur okkur tekist að auka skilvirkni og þjónustu gagnvart félagsmönnum. Að undanfögnu höfum við lagt megináherslu á menntun, nýsköpun og framleiðni með góðum árangri. En eitt af stærstu verkefnum voru kjarasamningsviðræður á síðasta ári,“ segir Guðrún. Hún útskýrir að sem formaður Samtaka iðnaðarins eigi hún sæti í stjórn og framkvæmdastjórn Samtaka atvinnulífsins. Slík stjórnarþátttaka felur í sér aðkomu að gerð kjarasamninga.

„Það að lenda í hringiðju kjarasamningsviðræðna er heilmikil áskorun og þetta leit ekkert vel út á tímabili. Það er gríðarlega mikil ábyrgð að vera allt í einu í þeirri hringiðju að atvinnulífið lamast og þú ert einhvern veginn þátttakandi í þeirri atburðarás.“ Hún segir gríðarlega mikla stífni og átök hafa einkennt kjarasamningsviðræðurnar. Það hafi komið sér á óvart hve háar launakröfurnar voru sem forsvarsmenn launþega komu fram með í byrjun síðasta árs. „Því eftir efnahagshrunið og þá erfiðleika sem bæði heimili og fyrirtæki hafa þurft að fást við þá fannst mér við vera í viðspyrnu. Mér fannst við vera að komast á skrið. Við vorum með verðbólgu í sögulegu lágmarki og það er nú mín skoðun að það sé ekkert eins mikil kjarabót fyrir launamanninn og lág verðbólga. Við þekkjum það öll. Við erum öll með verðtryggð lán.“

Guðrún bendir á að það hafi verið hið opinbera sem lagði línurnar í þessum kjarasamningum og það gangi ekki. „Það er bjargföst skoðun mín að hið opinbera

Guðrún Hafsteinsdóttir var fyrst kjörin í stjórn Samtaka iðnaðarins árið 2011 en var nýlega endurkjörin formaður. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

getur ekki leitt launahækkunar í landinu. Það verða útflutnings- og samkeppnisgreinarnar að gera.“

Flókið að mæta hækkunum

Guðrún segir að það verði meiriháttar mál fyrir iðnaðinn að mæta þessum launahækkunum. „Þar get ég nefnt hefðbundinn iðnað eins og matvælaíðnað. Farvegurinn er þá bara einn til að mæta þessu og við þekkjum hann alveg. En þetta er framhlaðinn samningur og ég trúi því að við séum að kaupa okkur framtíð. Við erum í fyrirframgreiðslu inn í stöðugleikann,“ segir Guðrún og bætir því við að hún hafi miklar væntingar um að svokallað SALEK-samkomulag geti stuðlað að auknum stöðugleika. Það sé samkomulag um að skapa nýtt vinnumarkaðsmódel, sem sé gríðarlega mikilvægt.

„Við erum búin að fá einn fremsta vinnumarkaðssérfræðing Noregs til að leiða þá vinnu,“ segir Guðrún. Horft sé til Norðurlandanna í þeirri vinnu.

Að allt öðru, hvernig snertir reglugerðarumhverfið íslenskan iðnað? Hvað hafði þið gert til að hafa áhrif á hvernig það er unnið?

Það er okkur gríðarlega mikið hjartans mál og líka mér persónulega. Því að ef eitthvað er eitru í mínum beinum þá er það miðstýring. Ég hef feiknatrú á fólki og það hvarflar ekkert að mér að fara að vasast í einkalífi fólks. Hvenær þú eigir að borða eða hreyfa þig. Eða hvort þú eigir að ganga eða keyra í vinnuna. Ég treysti þér bara fullkomlega til að taka þær ákvarðanir,“ segir Guðrún. Reglugerðarbáknir og eftirlitsbáknir sé þess eðlis að það lýsi svolitlu vantrausti á fólki og þá verði að veita svolitla viðspyrnu.

Guðrún segir að það verði að sjálfsgöðu að bregðast við ef fólki verður

Venjuleg kona úr Hveragerði verður ekki forseti

Guðrún Hafsteinsdóttir

á í messunni. En eftirlitskerfin megi aldrei verða íþyngjandi, heldur eigi þau að hjálpa til. Hún segir að bæði reglugerðar- og eftirlitsumhverfið sé íþyngjandi í dag og það sé mjög miður. „Mér þykir mjög miður ef fólk með góðar hugmyndir gefst upp vegna þess að það verður svo mikil þrautaganga að hrinda þeim í framkvæmd. Það að þú þurfi að ganga á milli Pontusar og Pilatusar til að fá leyfi, hvort sem það eru byggingarleyfi, leyfi til að opna veitingastaði, matvælavinnslu eða hvað annað,“ segir hún.

Guðrún vill að í framtíðinni geti fólk farið á einn stað og afgreitt öll sín leyfismál. „Oft og tíðum er þetta bara aukin skattheimta,“ segir Guðrún og bendir á að sveitarfélög hafi til að mynda tekið upp sérstakt umfjöllunargjald. Sveitarfélögin innheimti þá 15 þúsund krónur fyrir að taka á móti fyrirspurnum. „Ég hef engan skilning á því,“ segir Guðrún en bætir þó við að það þurfi að vera rammí utan um alla starfsemi. Alveg sama hvort það er í bankakerfinu, heilbrigðiskerfinu eða annars staðar. „Hann þarf að vera þannig að allir skilji. Þannig að það sé gott að vinna í honum og hann á ekki að vera íþyngjandi. Svo á hann að vera þannig að við förum eftir honum. Mér finnst við Íslendingar alltaf vera að vinna þannig að það eru sett lög og reglur sem við vinnum síðan ekkert eftir. Ekki löggjafinn heldur. Við eigum að hætta því. Það á aldrei að setja lög sem þú ætlar ekki að fylgja. Rétt eins og þú átt ekki að setja reglur heima gagnvart börn-

unum þínum sem þú fylgir ekki eftir. Þá tekur enginn mark á þér.“

Iðnnám verði markaðssett betur

Talið berst að stöðu iðnmenntunar. Hvort slík menntun hafi verið gerð nógu spennandi og hvernig mögulegt sé að bæta stöðu hennar. Guðrún segir að skoðanakannanir á meðal félagsmanna sýni að þeim sé mjög umhugað um nýliðun innan greina sinna. Þeim sé þess vegna mjög umhugað um menntun. Það þurfi að gera betur.

„Ég er markaðsmanneskja og ég held að við höfum bara ekki markaðssett iðnnám nógu vel,“ segir hún. Bóknámið hafi tekið fram úr og það virðist tala beinna til ungs fólks en iðnnámið hafi gert. Guðrún segir að Samtök iðnaðarins séu að gera sitt besta til að kynna iðngreinar fyrir ungu fólki. Meðal annars með vefnum Nema hvað!

„Árið 2014 voru 12 prósent grunnskólanema sem völdu iðnnám. Á síðasta ári voru þau 14 prósent og við erum búin að setja okkur þau markmið að 2025 verði þetta hlutfall 25 prósent og það verði komið upp í 30 prósent árið 2030. Þetta eru mjög háleit markmið og við þurfum að hafa okkur öll við ef við ætlum að ná þessu,“ segir Guðrún. Hún segir að það þurfi að breyta viðhorfi fólks til iðnnáms. Til dæmis ættu foreldrar að varast að gera bóknámi hærra undir höfði en verknámi. Og fólk verði að varast að halda því fram að einhverjar bóknámsgreinar geti gefið betur af sér en iðngreinar.

„Ef þú tekur æviteki þessara hópa, þá eru æviteki margra iðnaðarmanna hærra en margra lögfræðinga eða lækna. Meðaltekjurnar eru góðar, fólk fer fyrir út á vinnumarkaðinn. Það fer fyrir að kaupa sér íbúð og fyrir að greiða niður sínar skuldir. Og

er oft með minni skuldbindingar. Því lengra nám kallar á hærri námslán. Við verðum alltaf að hafa í huga að hamingjan er ekki fólgin í peningum. Flestir eru fjörutíu til fimmtíu ár á vinnumarkaðnum og þá er nú betra að velja sér starfsgrein sem veitir manni gleði í öll þessi ár. Það verður að vera gaman í vinnunni.“

Lífeyrissjóðir bera ábyrgð

Guðrún er nýsest í stjórn Lífeyrissjóðs verslunarmanna. Hún segir lífeyrissjóðina standa sterkum fótum og hafa staðið vel af sér hrunið. „Ef þú tekur ávöxtun til lengri tíma þá er hún góð,“ segir hún.

Aðspurð segir Guðrún að sér finnist eðlilegt að lífeyrissjóðirnir, sem stórir hluthafar í mörgum fyrirtækjum, taki meiri þátt í stjórnun þeirra fyrirtækja sem þeir eigi hlut í.

„Mér finnst eðlilegt að sá sem á stóran hlut í fyrirtækjum hafi eitt-hvað um þau að segja. Þar liggja hagsmunir og að því leyttinu til tel ég að lífeyrissjóðirnir eigi, í krafti eignarhalds, að veita aðhald. Það er mín persónulega skoðun,“ segir Guðrún.

Hún tekur VÍS sem dæmi, en á dögunum var deilt mikið á arðgreiðslutillögur sem stjórn VÍS hugðist leggja fyrir aðalfund en hætti svo við. „Ef þú ættir hlut í VÍS, hefðir þú ekki í ljósi atburðarásarinnar reynt að stiga þar inn í? Hefðir þú ekki reynt að hafa áhrif þar, ef slík atburðarás verður þess valdandi að eignin þín í þessu félagi rýrnar? Á stór hluthafi, hvort sem það er lífeyrissjóður eða annar, að sitja passifur fyrir utan og horfa á það gerast? Mér finnst það bara rangt.“

Guðrún leggur áherslu á að fólk sem gegnir trúnaðarstörfum fyrir lífeyrissjóðina starfi þar eftir eigin sannfæringu en með hagsmuni sjóðsfélaga að leiðarljósi. Og hún

telur að lífeyrissjóðirnir hafi samfélagslegu hlutverki að gegna. „Ekki síst í ljósi þess hvað þeir eru stórir á markaði,“ segir hún.

Gott að reka fjölskyldufyrirtæki

Guðrún er ekki einungis í forystu fyrir Samtök iðnaðarins heldur rekur hún Kjörís með fjölskyldu sinni. Hún segir frábært að reka fyrirtæki með fjölskyldu sinni. „Það er gott að reka fyrirtæki með þeim sem manni þykir vænst um. En það getur líka verið snúið. Við höfum séð það á Íslandi og erlendis að það eru mörg dæmi um það að svona félög splundra fjölskyldum. Við erum bara svo heppin held ég að okkur lánast að vinna saman og okkur líður vel,“ segir Guðrún um fjölskyldu sína. Fjölskyldan sé samrýmd, verji stundum saman bæði í vinnunni og utan hennar.

„Móðir okkar á meirihluta í fyrirtækinu og hún ræður öllu. Það er þannig að sá sem á meirihluta hann ræður öllu í krafti þess valds. Mamma heldur mjög þétt utan um hópinn sinn. En það er mikill kærleikur á milli okkar systkina, allra fjögurra. Okkur líður mjög vel saman og það hafa aldrei komið upp stór átök. Við erum ekki alltaf sammála. En við rífumst sjaldan og ræðum hlutina þeim mun meira.“

Guðrún hefur verið orðuð við framboð til forseta Íslands og meðal annars var opnuð síða á Facebook þar sem hún var hvött til þess að gefa kost á sér. Hún segist þó alls ekki hafa slíkt á þrjónunum.

„Nei, ég trúi því ekki að þú sért að spyrja mig að þessu,“ segir hún létt í bragði þegar blaðamaður vekur máls á þessu. Hún segist telja að þeir sem hafi skorað á sig hafi verið að grínast. „Venjuleg kona úr Hveragerði verður ekki forseti,“ segir Guðrún.

Á meðan við prentum fyrir þig...

Umbúðir • Bækur • Tímarit • Fyrir skrifstofuna • Bæklingar
Fjölóstur • Kynningarefni • Dagblöð • Stafrænt • Allskonar!

Suðurhraun 1 | Garðabæ | Sími: 59 50 300 | www.isafold.is

GERÐUR SIGTRYGGSDÓTTIR

Nýr sparisjóðsstjóri

Sparisjóður Suður-Bingeyinga hefur ráðið Gerði Sigtryggsdóttur í stöðu sparisjóðsstjóra frá og með 1. júní næstkomandi.

Gerður, sem er fædd og uppalin á Breiðumýri í Reykjadal, hefur viðskiptafræðimenntun og starfaði um árabíl hjá Sparisjóði Reykjavíkur og nágrennis. Undanfarin þrjú ár hefur Gerður verið skrifstofustjóri hjá Þingeyjarsveit. –sg

HÓLMAR SVANSSON

Stýrir Sæplasti

Hólmur Svansson hefur verið ráðinn framkvæmdastjóri hverfisteypu-fyrirtækisins Sæplasts á Dalvík.

Hólmur er menntaður í iðnaðarverkfræði frá Alabamaháskóla í Bandaríkjunum og með MBA frá Purdue-háskólanum í Indiana. Hann tók við starfi sölu- og markaðsstjóra Sæplasts haustið 2013. Áður hafði hann starfað sem ráðgjafi hjá Capacent og m.a. verið í stjórnunarstöðum hjá Samskipum og Atvinnuþróunarfélagi Eyjafjarðar.

SIGRÚN ÞORLEIFSDÓTTIR

Til Vífilfells

Sigrún Þorleifsdóttir hefur verið ráðin til að stýra starfsmannasviði Vífilfells og tekur jafnframt sæti í framkvæmdastjórn fyrirtækisins. Sigrún var áður einn af eigendum Attentus og sinnti þar meðal annars stjórnunarráðgjöf á sviði mannauðsmála. Hún var auk þess einn af stofnendum Vendum ehf. – stjórnendapjálfunar og starfaði þar frá 2010 til 2012.

Sigurður Guðjónsson hefur sinnt starfi forstöðumanns Veidimálastofnunar frá árinu 1997. FRÉTTABLAÐIÐ/PJETUR

Læknaðist af veiðibakteríunni við að vinna í hafrannsóknnum

Sigurður Guðjónsson, forstöðumaður Veidimálastofnunar, tekur við starfi forstjóra Hafrannsóknastofnunar, rannsókn- og ráðgjafarstofnunar hafs og vatna, í næsta mánuði. Hann er doktor í fiskifræði og hefur ritað fjölda vísindagreina. Hann hefur gaman af því að veiða og ferðast og gutlar aðeins í golfinu.

SVIPMYND SIGURÐUR GUÐJÓNSSON

Sigurður Guðjónsson hefur verið skipaður forstjóri Hafrannsóknastofnunar, rannsókn- og ráðgjafarstofnunar hafs og vatna. Hann tekur við starfinu þann 1. apríl næstkomandi. Um er að ræða nýja stofnun sem tekur til starfa þann 1. júlí 2016 við sameiningu Hafrannsóknastofnunar og Veidimálastofnunar. Sigurður hefur verið forstöðumaður Veidimálastofnunar frá árinu 1997.

„Þetta leggst vel í mig, þetta er bara spennandi verkefni, að sameina þessar tvær stofnanir,“ segir Sigurður. Flutningar og skipulagsmál verða í forgrunni í upphafi starfsins hjá honum. „Það gefur augaleið, þegar verið er að sameina tvær stofnanir, þá þarf að huga að nýju skipulagi,“ segir Sigurður.

Sigurður lauk BSc.-prófi í líffræði frá Háskóla Íslands árið 1980 og MSc.-prófi frá Dalhousie-háskólanum í Halifax árið 1983. Þá lauk hann doktorsprófi í fiskifræði frá Oregon State University. Hann hefur verið aðalhöfundur og meðhöfundur að yfir tuttugu ritrýndum vísindagreinum sem birst hafa í vísindagreinum erlendur tímaritum. „Fókúsin í rannsóknnum hefur breyst eftir tímanum en núna síðustu ár hefur maður mikið verið í rannsóknnum á laxi í sjó,“ segir hann.

Það má því segja að Sigurður hafi mestan part lífsins fengist við sjávarrannsóknir. „Eins og einhver sagði við mig í gær renna öll vötn til sjávar. Ég hef verið í gegnum tíðina í rannsóknnum í fersku vatni og í seinni tíð hefur maður elt laxinn út í sjó og verið að rannsaka lax í sjávarvistinni.“

Ég hef verið í gegnum tíðina í rannsóknnum í fersku vatni og í seinni tíð hefur maður elt laxinn út í sjó og verið að rannsaka lax í sjávarvistinni.

Sigurður Guðjónsson

fiskinn. „Hann er nú bara nokkurra mánaða gamall, en það er ekki of snemmt að byrja.“

Utan starfsins ferðast þau hjónin og fjölskyldan mikið saman. Sigurður segir ekkert svæði í sérstöku upphaldi. „Þau eru nú svo mörg, ég hef ferðast mikið um landið og það er fallegt og víða erlendis líka, en ég vil kannski ekki gera upp á milli þeirra svoleiðis.“ Hann segist einnig gutla aðeins í golfi.

Sigurður hefur alltaf haft gaman af veiði og það kemur fyrir að hann fari í stangveiði, og veiði bæði lax og silung. „En maður læknaðist aðeins af veiðibakteríunni þegar maður vann við þetta. Sérstaklega í gamla daga, þegar maður var í rannsóknnum og var búinn að vera tvo mánuði úti í á þá vildi maður nú gera eitthvað annað þegar maður fór í fri,“ segir Sigurður. saeunn@frettabladid.is

Styttist í sölu grunnreksturs Yahoo og asískra eigna

Forsvarsmenn netfyrirtækisins Yahoo hafa veitt fjárfestum tvær vikur til þess að skila tilboðum í grunnrekstur þess. Þeir hafa þangað til 11. apríl til þess að skila inn tilboði í grunnrekstur fyrirtækisins og eignir þess í Asíu, Alibaba Group Holding og Yahoo Japan.

Samkvæmt heimildum Wall Street Journal hafa fjörutíu fyrirtæki sýnt áhuga á hlutanum í fyrirtækinu en forsvarsmenn þess vilja fækka þeim sem sækjast eftir eignarhaldinu. Meðal áhugasamra eru fjarskiptafyrirtækið Verizon, IAC/InterActiveCorp. og Time Inc. Microsoft bauð Yahoo tilboð um yfirtöku árið 2008 en hefur ekki lengur áhuga á beinni yfirtöku.

Stjórnendur Yahoo eru undir mikilli pressu um að koma söluferlinu af stað fyrir sumarið en þá

munu hluthafar koma saman og ákveða hvort þeir ætli að skipta út stjórnarmönnum fyrirtækisins. Með því að koma söluferlinu af stað í byrjun apríl er talið að samningar geti náðst í júní eða júlí.

Mikil óvissa ríkir um framtíð Marissu Mayer, forstjóra Yahoo, en hún hefur sætt gagnrýni á síðustu mánuðum fyrir hægagang í endurskipulagningu fyrirtækisins. Markaðurinn greindi frá því í lok síðasta árs að ef henni hefði verið sagt upp þá vegna sölu fyrirtækisins fengi hún allt að 110 milljónir dollara, jafnvirði 14,2 milljarða íslenskra króna, í starfslokasamning. Hlutaþræfaverð Yahoo hefur hins vegar lækkað töluvert síðan þá og fengi hún nú mun minna, eða 37 milljónir dollara, jafnvirði 4,7 milljarða íslenskra króna. –sg

Marissa Mayer, forstjóri Yahoo, gæti misst vinnuna ef af sölu grunnreksturs fyrirtækisins verður. FRÉTTABLAÐIÐ/GETTY

4 ÓSKARSVERÐLAUNATILNEFNINGAR

BESTA MYND

BESTA LEIKSTJÓRN - LENNY ABRAHAMSON
BESTA HANDRIT - EMMA DONOGHUE
BESTA LEIKKONA Í AÐALHLUTVERKI - BRIE LARSON

"JOAN ALLEN IS EXCELLENT."
JUSTIN CHANG, VARIETY

"LIFE-AFFIRMING AND AWE-INSPIRING."
BRIAN FORMO, COLLIDER

"JACOB TREMBLAY IS A STARTLING REVELATION."
NICEL SMITH, theguardian

"ASTONISHING PERFORMANCES."
DAVID EHRLICH, TimeOut New York

"AN ENTHRALLING FILM WITH TWO EXCEPTIONAL PERFORMANCES."
JOE MORGENSTERN, THE WALL STREET JOURNAL

"BRIE LARSON MUN FÁ ÞIG TIL AÐ TAKA ANDKÖF. ÞÚ MUNT EKKI SJÁ BETRI LEIK Í ÁR"

SIGURVEGARI
PEOPLE'S CHOICE AWARD

tiff.40 toronto international film festival

ÓSKARSVERÐLAUN

Besta leikkona í aðalhlutverki
- Brie Larson

Óður til móðurastarinnar

RICHARD LAWSON, VANITY FAIR

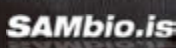

ÁSTIN Á SÉR ENGIN TAKMÖRK

ROOM

BYG GT Á SAMNEFNDRI METSÖLUBÓK

AN A24 RELEASE TELEFILM CANADA FILM4 AND BORD SCANNÁN NA HÉIREANN/THE IRISH FILM BOARD
WITH THE PARTICIPATION OF ONTARIO MEDIA DEVELOPMENT CORPORATION PRESENT AN ELEMENT PICTURES/NO TRACE CAMPING PRODUCTION IN ASSOCIATION WITH DUPELE FILMS A FILM BY LENNY ABRAHAMSON "ROOM"
BRIE LARSON JACOB TREMBLAY JOAN ALLEN SEAN BRIDGERS AND WILLIAM H. MACY CASTING BY FIONA WEIR ROBIN D. COOK CSA COSTUME DESIGNER LEA CARLSON MUSIC BY STEPHEN RENNICKS EDITOR NATHAN NUGENT PRODUCTION DESIGNER ETHAN TOBMAN
DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY DANNY COHEN BSC BASED ON THE NOVEL BY EMMA DONOGHUE EXECUTIVE PRODUCERS ANDREW LOWE EMMA DONOGHUE JESSE SHAPIRA JEFF ARKUSS DAVID KOSSE ROSE GARNETT TESSA ROSS
PRODUCED BY ED GUINEY p.g.a. DAVID GROSS SCREENPLAY BY EMMA DONOGHUE DIRECTED BY LENNY ABRAHAMSON

12

Námslán
Sigrún Dögg Kvaran
f.h. stjórnar SÍNE

LÍN og námsmenn erlendis

Kostir þess að fara í nám erlendis eru margvíslegir, ekki bara fyrir einstaklinginn heldur líka fyrir samfélagið. Það er samfélaginu mikilvægt að námsmenn fari utan í nám og kynnist nýrri menningu, nái sér í aukna reynslu og fái nýja innsýn. Flestir geta verið sammála um að þetta er þroskandi reynsla sem eykur fjölbreytileika samfélagsins og er afar mikilvægt atvinnulífínu. Það væri fátæklegt samfélag þar sem fáir færu í nám erlendis eða það væri eingöngu mögulegt fyrir örfáa útvalda sem hefðu sterkt efnahagslegt bakland.

LÍN er lykilstofnun hvað varðar jafnan aðgang og möguleika einstaklinga til náms. Að fara í nám erlendis getur verið kostnaðarsamt, oft eru skólagjöld sem þarf að standa skil á og svo þarf að framfleyta sér í nýju og framandi landi. Því treysta íslenskir námsmenn á LÍN, bæði til að fá lánað fyrir skólagjöldum og framfærslu erlendis. Hins vegar eru blíkur á lofti, samhliða harkalegum niðurskurði á framfærslu- og skólagjalddalánum LÍN hefur dregið úr fjölda námsmanna sem kjósa að fara í nám erlendis. Samkvæmt ársskýrslu LÍN 2014 hefur lánþegum í námi erlendis fækkað um 14 prósent á fimm ára tímabili. Hér er sterk fylgni á milli harkalegs niðurskurðar framfærslulána og fjölda námsmanna sem fara í nám erlendis.

Eitt af sérkennum íslenskra námsmanna er fjölskyldusamsetningin en oft eru þeir með börn á framfæri. Þessi hópur námsmanna, fjölskyldufólk, treystir á námslánin til að framfleyta sér á meðan á námi stendur. Samkvæmt ársskýrslu LÍN 2014 voru 17 prósent lánþega erlendis þör með eitt eða fleiri börn á framfæri og 5 prósent einstæðir foreldrar. Án þess að alhæfa er líklegt að fjölskyldufólk sé ekki jafn viljugt og barnlausir til að taka fjárhagslegar áhættur. Raunveruleikinn er sá að nú til dags er það fjárhagsleg áhætta að flytja utan í nám með börn á framfæri, þar sem óvissan vofir yfir um hve mikill næsti niðurskurður hjá LÍN verði.

Hver er stefna stjórnvalda í mál-efnum námsmanna erlendis?

Samkvæmt ársskýrslu LÍN 2014 hefur lánþegum í námi erlendis fækkað um 14 prósent á fimm ára tímabili.

Hin hliðin
Helga Hlín Hákonardóttir hdl.
meðeigandi hjá Strategiu og stjórnarmaður í atvinnulífínu

Bein þátttaka hluthafa í stjórnarháttum hefur á undanförmum árum þróast rétt eins og önnur svið stjórnarháttanna. Hluthafar taka nú beinan þátt í fleiri ákvörðunum en áður varðandi stjórnun félags, s.s. varðandi starfs-

Minni hagvöxtur í Víetnam

Hagvöxtur í Víetnam dróst saman á fyrsta fjórðungi ársins. Hann var 6,12 prósent á fyrsta fjórðungi í fyrra en einungis 5,46 prósent núna. Þessi hressi poppkornssali lætur það þó ekki á sig fá og heldur vinnu sinni áfram. FRÉTTABLAÐIÐ/EPA

Ofmat á hættu vekur heimskuleg viðbrögð

Lars Christensen
alþjóðahagfræðingur

Hinar hræðilegu hryðjuverkaárásir í Belgíu hafa aukid enn á óttann við hryðjuverk í Evrópu. Stjórnvöld alls staðar á meginlandinu kalla eftir nýjum aðgerðum til að berjast gegn öfgastefnum, og lýðskrumarar hafa orðið snöggir til að krefjast þess að landamærum Evrópu verði lokað. Það er hins vegar augljós hættu á að efnahagslegur kostnaður vegna slíkra aðgerða gæti auðveldlega orðið meiri en hægt væri að réttlæta með raunverulegri hryðjuverkaógn.

Staðreyndin er sú að samanborið

við tíma kalda stríðsins eru mun færri drepnir í hryðjuverkaárásum í Evrópu núna en á 8. og 9. áratug síðustu aldar og það sem er enn mikilvægara: Raunveruleg hættu á að farast í hryðjuverkaárás er mjög lítil.

Í skýrslu um hryðjuverk frá 2011 greindi hið bandaríska National Counterterrorism Center frá því að Bandaríkjamenn væru eins líklegir til að „merjast til bana undir sjónvörpum sínum eða húsgögnum á hverju ári“ og að falla fyrir hendi hryðjuverkamanna. Berið svo saman hættuna á að farast í hryðjuverkaárás og hættuna á að deyja í umferðarslysi.

Tökum mannskæðasta árið í Evrópu hvað hryðjuverk varðar síðan 2000. Árið 2004 dóu næstum 200 manns samanlagt í hryðjuverkaárásum í Evrópu. 2004 var ár lestarþrengingarinnar í Madrid. Berum þetta nú saman við fjölda þeirra sem létust í umferðarslysum. Hér eru nýjustu tölur: 746 í Belgíu (2013), 3.268 í Frakklandi (2013) og 1.730 á Spáni (2013). Líkurnar á að deyja í umferðarslysi eru mjög litlar, en það er samt mun líklegra en að deyja í hryðju-

verkaárás. Eða með öðrum orðum – á hverju ári deyja fleiri í umferðarslysum í Frakklandi en förust í árásum 11. september 2001.

Þrátt fyrir þetta heyrum við mjög fáa stjórnmalámennt tala um umferðaröruggi, en bókstaflega allir evrópskir stjórnmalámennt æpa nú um þörfina á að „gera eitthvað“ varðandi hryðjuverkaógnina.

Ég held að það séu tvær meginástæður fyrir þessari „gera eitthvað“ tilhneigingu í evrópskum stjórnmalámennt (það á ekki bara við um hryðjuverk heldur getur það ekki síður átt við um til dæmis umræður um umhverfismál).

Í fyrsta lagi hafa sálfræðingar sýnt fram á að maðurinn er almennt ekki mjög góður í að meta hættuna af mjög fátíðum atburðum (eins og að vera drepinn í hryðjuverkaárás) og að fólk hætti til, sálfræðilega, að ofmeta alvarlega slíka hættu.

Í öðru lagi er það sem bandaríski hagfræðingurinn Bryan Caplan hefur nefnt vitrænt óskynsama kjósendur. Það sem Caplan á við með þessu er að í kosningaferlinu þurfi kjósendur

raunverulega ekki að leggja skynsamlegt mat á hlutina þar sem líkurnar á að okkar einstaka atkvæði hafi eitt-hvað að segja um útkomu kosninganna eru mjög takmarkaðar – við getum, ef svo má segja, verið vitrænt óskynsöm, óabyrg og fávís.

Þess vegna erum við miklu líklegri til að láta undan ótta og hugarörum í hinu pólitíska ferli en þegar við tökum ákvarðanir um til dæmis að kaupa bíl eða að fjárfesta. Stjórnmalámennt vita þetta vel og spila með glöðu geði á óttann. Þegar allt kemur til alls ná stjórnmalámennt sjaldan kosningu með því að leggja tölfraði fyrir kjósendur.

En við megum ekki og eigum ekki að láta undan óttanum – hvorki í einkalífi okkar né þegar við tökum pólitíska ákvarðanir. Það sem best er að gera er það sem Bretar segja – „halda ró okkar og halda áfram“. Það þýðir ekki að við ættum að hunsa hryðjuverk sem ógn við evrópska borgara, en ef við látum undan óttanum og látum hann stjórna stefnunni hafa hryðjuverkamennirnir sannarlega sigrað.

Samskipti stjórna og hluthafa

kjarastefnu – og ýmis Evrópuríki hafa aukid réttindi kjölfestuhluthafa, s.s. til framlagningar tillagna og aukins atkvæðavægis.

Þátttaka hluthafa utan hluthafafunda hefur einnig verið rædd. Alla jafna ætti upplýsingagjöf stjórnar og hluthafafundir að duga hluthöfum til samskipta við stjórnir, en sjónum hefur í auknum mæli verið beint að beinum samskiptum utan funda. Ekki eru takmarkanir á aðgangi annarra haghafa að stjórn s.s. starfsmanna, kröfuhafa og hagsmunasamtaka – og því vandséð hvers vegna hluthafar ættu ekki að eiga farveg

fyrir sjónarmið sín. Í leiðbeiningum OECD frá 2015 og drögum að tilskipun Evrópusambandsins 2014/0121 (COD) eru samskipti stofnanaffarresta við stjórnir sérstaklega tekin til umfjöllunar. Í leiðbeiningum OECD segir: „Hins vegar er atkvæðagreiðsla á hluthafafundum aðeins einn farvegur fyrir þátttöku hluthafa. Bein tengsl og samskipti við stjórn eru önnur birtingarmynd fyrir þátttöku hluthafa sem gjarnan er nýtt.“

Í grein 2.10.2 í íslenskum Leiðbeiningum um stjórnarhætti frá 2015, segir í samræmi við framangreint að stjórn skuli koma á „... skil-

virku og aðgengilegu fyrirkomulagi samskipta hluthafa við stjórn félagsins þannig að þeir hafi jöfn tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri við hana. Hluthafar skulu þannig eiga þess kost að gera stjórn félagsins grein fyrir viðhorfum sínum tengdum rekstri þess og leggja spurningar fyrir stjórnina.“

Í starfsreglum stjórna ætti að vera lögð áhersla á að slík samskipti við hluthafa fari fram með formlegum hætti – þannig að ekki verði raskað jafnræði hluthafa, trúnaði einstakra stjórnarmanna við félagið og að ekki risi ágreiningur um hvað fram fór.

Undirbúningur funda er því algert grundvallaratriði, s.s. hvaða málefni eru rædd og hver ekki, hverjir sitji fund af hálfu hvors aðila, hverjir eru upplýstir um fundinn – og ritun og varsla fundargerða.

Samskipti stjórna við hluthafa eiga ekki að einkennast af umræðum á bak við tjöldin eða átökum í fjölmiðlum eða á hluthafafundum. Gegnsæ og formleg samskipti við hluthafa eru hins vegar til þess fallin að stuðla að bættari ákvarðanatöku. Þannig verður langtímahagsmunum og sjálfbærni markaðarins best gætt.

- STÓRTÓNLEIKAR -

Bryan Ferry

16.05.16

- LEIKUR ÖLL SÍN BESTU LÖG FRÁ EIGIN FERLI OG ROXY MUSIC -

Harpa, Eldborg

HARPA.IS

BRYANFERRY.COM

TIX.IS

GAMMA | KEXLAND

Stjórnar- maðurinn

@stjornarmadur

Framtíðin er núna

Fjölmíðlun er í sífelldri mótun eftir því sem tækni og neysluháttum fleygir fram.

Í því samhengi er algengt að heyra dómsdagsspár um örlög hefðbundinna fjölmíðlafyrirtækja. Oft halda spámenirnir því fram að fyrirtæki á borð við Netflix eða Spotify séu framtíðin.

Þess vegna er áhugavert að rýna í tölur og afkomu þessara nýju afþreyingarrisa, en þegar það er gert er varla hægt að komast að annarri niðurstöðu en að enn sem komið er hafi þeim ekki tekist að ramba á viðskiptamódel sem virkar.

Tekjur sænsku tónlistarveitunnar Spotify námu þannig réttum 1,1 milljarði Bandaríkjadala á síðasta ári, þrátt fyrir það skilar félagið enn tapi sem nam réttum 200 milljónum dala árið 2014. Bandaríska þjónustan Pandora, sem er áþekkt Spotify, áætla tekjur sínar á þessu ári um 1,4 milljarða Bandaríkjadala, og að tapið verði sambærilegt og hjá Spotify. Apple niðurgreiðir tap af tónlistarveitu sinni úr sínum djúpu vösum.

Sambærilega sögu er að segja af Netflix. Þrátt fyrir tekjur upp á rétta sjö milljarða Bandaríkjadala er EBIDTA hagnaður félagsins einungis 370 milljónir Bandaríkjadala. Það telst ekki mikið úr þessum mikla tekjustofni.

Þrátt fyrir þetta er Netflix metið á 43 milljarða dollara, eða tæplega 85-falt EBIDTA næsta árs. Til samanburðar er Sky, stærsta sjónvarpsfyrirtæki Bretlands, metið á tæplega tífalt EBIDTA. Sky er með langa sögu af arðbærum rekstri, bætir stöðugt við sig viðskiptavinum, er með tvöfalt hærri tekjur en Netflix og tífalt EBIDTA.

Hvar liggur verðmunurinn? Sennilega í væntingum um framtíðina.

Ljóst er að fyrirtæki á borð við Netflix og Spotify þurfa að hækka verð umtalsvert enda vandséð að hægt sé að fjölga notendum endalaust. Þar liggur hundurinn sennilega grafinn, því hvað gera notendurnir ef verðið hækkar upp úr öllu valdi?

Hvað sem því liður er ljóst að nýju afþreyingarrisarnir þurfa að réttlæta stjarnfræðilegt verðmatið fyrr eða síðar.

Framtíðin er núna.

1.971

MILLJARÐUR Í VEÐMÁL

Fjárfestar hafa veðjað að minnsta kosti 11 milljörðum punda, 1.971 milljarði króna, í það að gengi pundsins muni falla um yfir 4,5 prósent gagnvart Bandaríkjadala eftir kosningarnar um viðveru Breta í ESB þann 23. júní næstkomandi. Þetta jafngildir nærri því vergri landsframleiðslu Íslands.

45%

HÆKKUN OLIUVERÐS

Oliuverð hefur hækkað um yfir 45 prósent frá því um miðjan febrúar, eftir að hafa fallið verulega í byrjun árs. Fundað verður um mögulega frystingu á framleiðslu á fundi leiðtoga oliufyrirtækja í næsta mánuði. Oliuverð lækkaði hins vegar fram eftir degi í gær.

24.3.2016

Ég hef ekki frá því ég byrjaði í stjórn-
málum fundið eins mikinn og
þéttan stuðning og í þessu máli. Ég held
að það sé vegna þess að þetta fólk sem
hefur unnið með mér veit að ég hef verið
vakinn og sofinn í þessari baráttu og
hef ekkert látið stoppa mig í henni.

Sigmundur Davíð Gunnlaugsson

FRÉTTABLAÐIÐ

59,9%

íbúa á höfuðborgarsvæðinu
á aldursbilinu 12–80 ára lesa
Fréttablaðið daglega.*

Sá fjöldi myndi fara langt með að fylla
sæti Laugardalsvallar tíu sinnum.

59,9% lesa
Fréttablaðið

29,9% lesa
Morgunblaðið

Skv. prentmiðlakönnun Gallup, okt.–des. 2015.

Allt sem þú þarft ...